

ข้อสังเกตการประกันคุณภาพหลักสูตร สู่การพัฒนาผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา **Desired Outcomes of Education: (DOE)**

ศ.ดร. สุวิมล ว่องวานิช

ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มาตรฐานที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาให้ได้คุณภาพ

- มาตรฐานการศึกษาของชาติอยู่ในรูปของ DOE 3 ด้าน
 - **Learner Person:** ผู้เรียนรู้ที่พึ่งพาตนเองได้
 - **Co-creator:** ผู้ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
 - **Active Citizen:** ผู้ร่วมสร้างประโยชน์ให้ส่วนรวม
- มาตรฐานการอุดมศึกษา (สอดคล้องกับ มฐ. ของชาติ)
- มาตรฐานคุณวุฒิแห่งชาติระดับอุดมศึกษา
- มาตรฐานวิชาชีพ

ตัวอย่าง Mapping ผลลัพธ์การเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ

ระดับอุดมศึกษาและผลลัพธ์ผู้เรียนตามมาตรฐานการอุดมศึกษา

ผลลัพธ์การเรียนรู้ตามกรอบ TQF		มาตรฐานด้านผลลัพธ์ผู้เรียน		
ด้าน	ประเด็น	Learner	Co-Creator	Active Citizen
1. คุณธรรม จริยธรรม	ประพฤติตนอย่างมีคุณธรรม จริยธรรม	✓	✓	✓
	รับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม	✓	✓	✓
	สามารถปรับวิถีชีวิตในความขัดแย้ง ทางค่านิยม	✓		✓
	พัฒนานิสัยและปฏิบัติตนตามศีลธรรม	✓	✓	✓

mapping แตกต่างจากตัวอย่างที่เสนอนี้ได้

3

ตัวอย่าง Mapping ผลลัพธ์การเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา

และผลลัพธ์ผู้เรียนตามมาตรฐานการอุดมศึกษา

ผลลัพธ์การเรียนรู้ตามกรอบ TQF		มาตรฐานด้านผลลัพธ์ผู้เรียน		
ด้าน	ประเด็น	Learner	Co-Creator	Active Citizen
2. ความรู้	สามารถเข้าใจ นึกคิดและนำเสนอข้อมูลได้	✓	✓	
	สามารถวิเคราะห์และจำแนกข้อเท็จจริงใน หลักการ ทฤษฎี และกระบวนการต่างๆ ได้	✓	✓	
	สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้	✓	✓	
3. ทักษะทาง ปัญญา	สามารถวิเคราะห์สถานการณ์ได้	✓	✓	✓
	สามารถใช้ความรู้ หลักการ ทฤษฎีและ กระบวนการต่างๆ ในการคิดวิเคราะห์และ แก้ไขปัญหา/สถานการณ์ใหม่ๆ ที่ไม่ได้ คาดคิดมาก่อนได้	✓	✓	✓

mapping แตกต่างจากตัวอย่างที่เสนอนี้ได้

ตัวอย่าง Mapping ผลลัพธ์การเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา และผลลัพธ์ผู้เรียนตามมาตรฐานการอุดมศึกษา

ผลลัพธ์การเรียนรู้ตามกรอบ TQF		มาตรฐานด้านผลลัพธ์ผู้เรียน		
ด้าน	ประเด็น	Learner	Co-Creator	Active Citizen
4. ทักษะ	สามารถทำงานเป็นกลุ่ม	✓	✓	✓
ความสัมพันธ์ ระหว่างบุคคลและ ความรับผิดชอบ	ภาวะผู้นำ และความรับผิดชอบต่อ ตนเองและส่วนรวม	✓	✓	✓
	สามารถวางแผนและรับผิดชอบต่อ การเรียนรู้ของตนเอง	✓	✓	
5. ทักษะการ	สามารถวิเคราะห์เชิงตัวเลข	✓	✓	
วิเคราะห์เชิงตัวเลข	สามารถใช้เทคนิคทางคณิตศาสตร์และ สถิติ	✓	✓	
การสื่อสาร และการ ใช้เทคโนโลยี	สามารถสื่อสารทั้งการพูด เขียน และ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	✓	✓	

mapping แตกต่างจากตัวอย่างที่เสนอนี้ได้

5

การออกแบบระบบ IQA ของ สกอ.

- สกอ. ออกแบบระบบ IQA หลักสูตร โดยยึดแนวคิดเชิงระบบ (system approach) Input, Process, Output
- ตัวบ่งชี้ที่กำหนดสามารถใช้ร่วมกันในทุกหลักสูตร
- ตัวบ่งชี้สามารถจัดเก็บข้อมูลได้ง่าย อิงข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริง/หลักฐานเชิงประจักษ์ เพื่อลดอคติของผู้ประเมินและผู้เกี่ยวข้อง
- เกณฑ์การตัดสินคุณภาพหลายตัวบ่งชี้อิงบริบทของหลักสูตร/สถาบัน

องค์ประกอบการประกันคุณภาพ

1. การกำกับมาตรฐาน
2. บัณฑิต
3. นักศึกษา
4. อาจารย์
5. หลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน
6. สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

ปัญหาการดำเนินงานด้าน IQA หลักสูตรของสถาบันอุดมศึกษา

- ทำไม Inputs และ Process ผ่านเกณฑ์ระดับดี แต่ Outputs กว้างต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน?
- ทำไมผลการประเมินภายในและการประเมินภายนอกยังไม่ทำให้ได้สารสนเทศที่นำไปใช้ในการส่งเสริมพัฒนาการจัดการศึกษาให้เกิดผลที่คาดหวังจริง

1. ความเหมาะสมของตัวบ่งชี้ในระบบ IQA ของสถาบัน

- ตัวบ่งชี้บางตัวอาจไม่สะท้อนอัตลักษณ์ของหลักสูตรและสถาบัน
- การดำเนินงานตามตัวบ่งชี้ที่เป็น Inputs หรือ Process บางตัว อาจไม่ส่งผลโดยตรงต่อ Outputs, Outcomes

ผลที่ตามมา

- ระบบประกันคุณภาพไม่สามารถแสดงความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ (accountable)

2. ความถูกต้องของข้อมูลและการจัดทำ SAR

- ระบบการจัดเก็บข้อมูลไม่เหมาะสม ข้อมูลไม่ครบถ้วน ข้อมูลไม่ถูกต้อง

ผลที่ตามมา

- ผลการประเมินไม่ให้นำข้อมูลนำไปสู่การปรับปรุงพัฒนาอย่างเหมาะสม

3. ความเหมาะสมของการตรวจติดตาม/ประเมิน ภายนอกของผู้ทรงคุณวุฒิ

- ตั้งผู้ทรงคุณวุฒิที่ไม่เชี่ยวชาญในหลักสูตรจริง
- ตั้งผู้ทรงคุณวุฒิที่มีผลประโยชน์ทับซ้อน

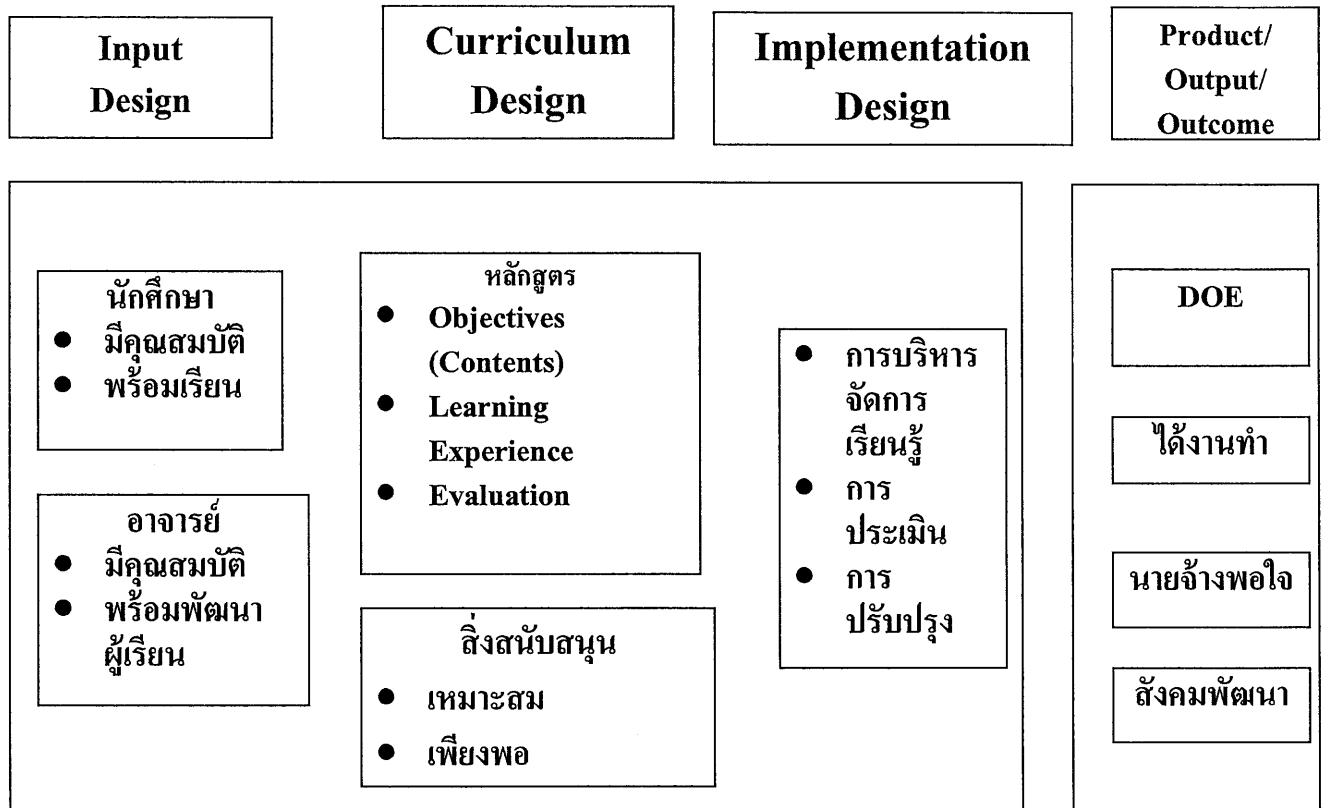
ผลที่ตามมา

- ผลการประเมิน IQA ไม่เหมาะสม และไม่สะท้อนสภาพจริง ไม่สามารถชี้จุดแข็งและจุดควรพัฒนาได้เหมาะสม
- ไม่ได้ข้อเสนอแนะที่นำไปสู่การปรับปรุงคุณภาพอย่างแท้จริง

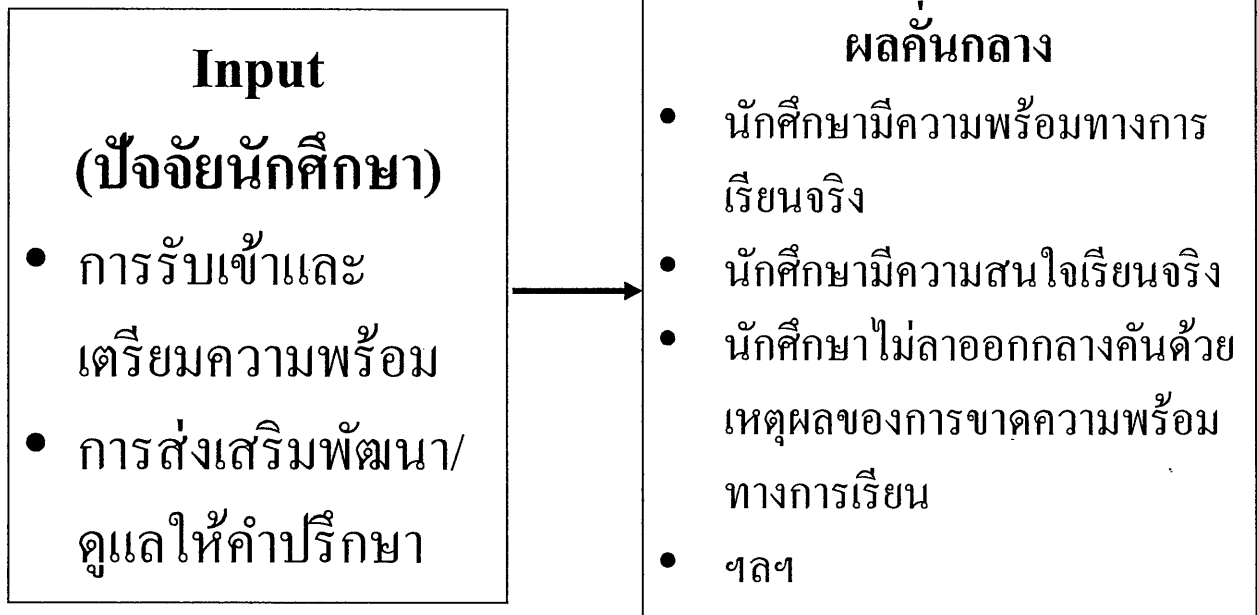
4. การออกแบบและบริหารระบบ IQA หลักสูตร ของสถาบัน

- การออกแบบระบบ IQA ไม่ได้ให้ความสำคัญกับเจตนารมณ์ของการประกันคุณภาพอย่างจริงจัง
- หลักสูตรส่วนใหญ่บริหารและรายงานผลการดำเนินงานตามตัวบ่งชี้ที่กำหนดที่ละตัว และไม่เห็นภาพรวมของผลการดำเนินงาน
- หลักสูตรไม่ได้มีการบริหารจัดการแบบเชื่อมโยงการทำงานตัวบ่งชี้ที่เกี่ยวข้องทุกตัวกับผลลัพธ์ปลายทาง

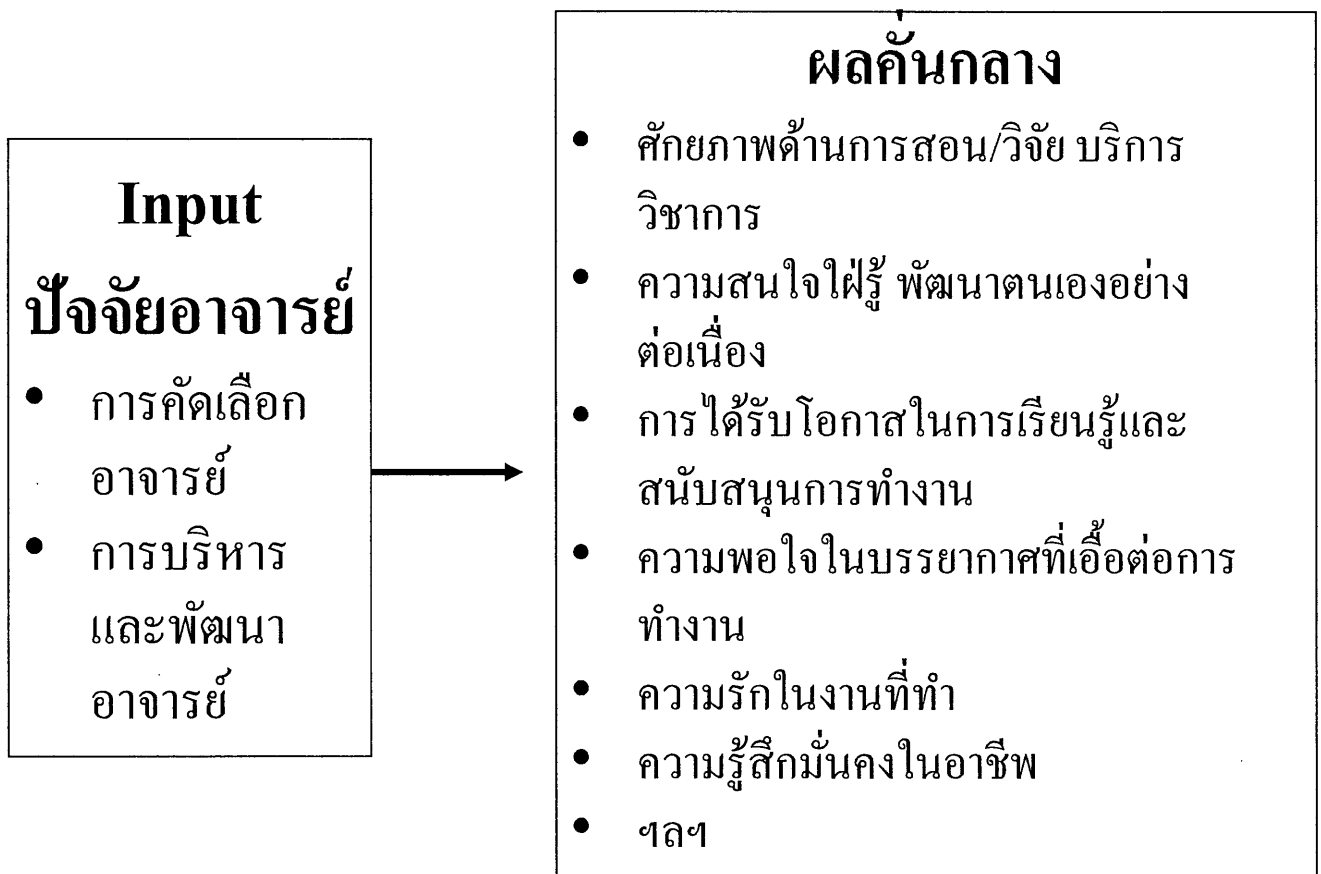
การออกแบบหลักสูตร (มคอ 2) ตามอัตลักษณ์และวิสัยทัศน์ของสถาบัน

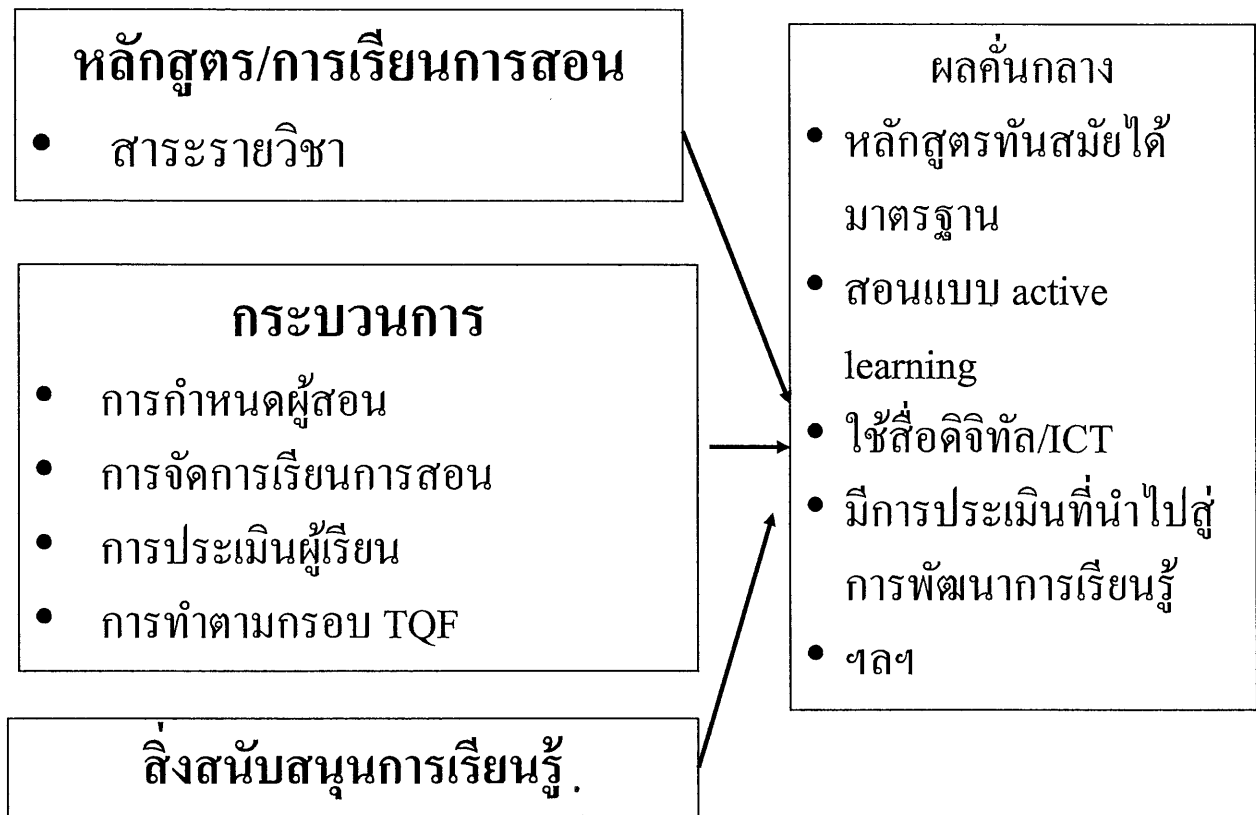
- ระบบ IQA ของ สกอ. เน้นตัวบ่งชี้ Input, process, outputs/outcomes
- ระบบ IQA ของหลักสูตร/สถาบันควรเพิ่มตัวบ่งชี้ที่เป็นผลคั่นกลางด้วย
 - input performance
 - process performance
 - product/outputs/outcomes
- ตัวบ่งชี้ที่เป็น performances ของ input, process เรียกว่า ตัวบ่งชี้ที่เป็นผลคั่นกลาง (mediating/intermediate indicators)

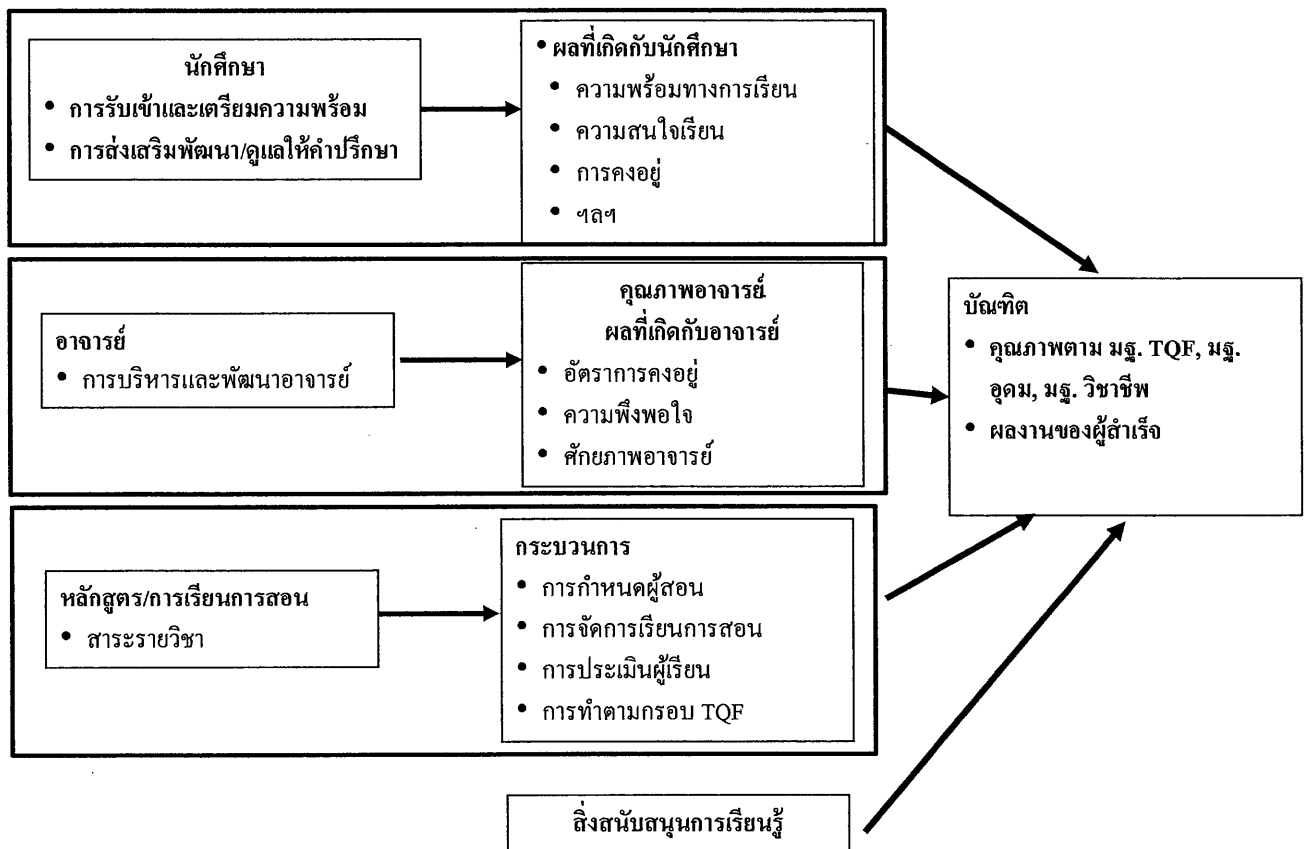
การประเมินผลการประกัน input ด้านนักศึกษาตามระบบที่ออกแบบ

ประเมินผลการประกัน input ด้านอาจารย์ตามระบบที่ออกแบบ

การประเมินผลการประกันหลักสูตร/การเรียนการสอนตามระบบที่ออกแบบ

การประเมินผลการประกันคุณภาพโดยประเมินผลคั่นกลางด้วย แต่ไม่เชื่อมโยงการบริหารระหว่างตัวบ่งชี้

การบริหารจัดการระบบ IQA ของสถาบัน

- การเชื่อมโยงการทำงานระหว่างปัจจัยป้อนกับกระบวนการซึ่งนำไปสู่ผลคั่นกลางหรือผลที่เกิดขึ้นระหว่างทาง (input performance, process performance)
- ออกแบบวิธีบริหารจัดการ โดยเชื่อมโยงปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวบ่งชี้และระหว่างองค์ประกอบ โดยเฉพาะตัวบ่งชี้ที่เป็นผลคั่นกลางซึ่งหลักสูตรเชื่อว่าจะนำไปสู่ผลลัพธ์ปลายทาง

